

„Být skinhead znamená být proti rasismu“

Původní skinheads ve Velké Británii vyrostli na hudbě jamajských přistěhovalců

Aby byl člověk opravdovým skinheadem, musí milovat ska, fotbal, musí rád tancovat, a to zřejměji než kdokoli z jiné subkultury. A hlavně, člověk musí být antirasista. Tak vidí pravé skinheadství zpěvák legendární kapely Bad Manners, Buster Bloodvessel.

„Být skinhead, to je pro mě způsob života. Znamená to mít ráda hudbu a popíjet pivo s kamarády. Vzhled je také důležitý. Je dobré vypadat jako někdo zařazený do určité skupiny,“ říká skinheadka Karole ze Švýcarska.

Je jednou z mnoha tisíc skinheads, kteří se odmítli smířit s nárůstem pravicových a rasistických tendencí v hnutí a vrací se k jeho původním, apolitickým kořenům. Původní skinheads vyrostli na hudbě jamajských přistěhovalců, odmítali autoritu, vytvořili si vlastní subkulturu, hudbu a vlastní módu. Módu, která díky nechvalné proslulosti neonacistických skinheads vzbuzuje v očích veřejnosti strach a odpor. „Je vyčerpávající vyprávět lidem stále dokola celou historii, aby se člověk ospravedlnil, aby vysvětlil, že není neonacista,“ komentuje Karole vztah okolí ke svému skinheadství.

Hudba a násilí

Hudba tvoří základ obou větvi skinheadské subkultury, společné koncerty se však kvůli vzájemné nevhodnosti nekonzají.

„Je v podstatě vyloučeno, aby se na jednom koncertě sešel skinhead s neonacistou. Může se to stát u kapely, která je oblíbená u širšího publika. Tam pak můžete potkat obě skupiny, ale nedopadá to dobře,“ říká skinheadka Jana z Prahy.

Násilí se u skinheads objevuje už od počátku jejich vzniku. Zatím-

RŮZNÉ PROUDY SKINHEADS. Většina lidí nepozná, jestli před nimi stojí mírumilovný skinhead, nebo člen ultrapravicové odnože tohoto hnutí. FOTO: AP

co ze strany neonacistů je orientováno na celou řadu společenských skupin včetně nerasistických skinheads, v opačném případě jde spíše o vyřizování účtů.

„Mám řadu špatných zkušeností. Většinou je to ale tak, že se jde „na férovku“, jeden na jednoho. Když dojde ke střetu s mladými nácky, je lepší jít od toho. Člověk neví, co od nich může čekat. Když jsme s nimi jednou jeli v nočním autobuse,

hned začali vyťahovat nože,“ popisuje svou zkušenost osmnáctiletá Jana.

Zprava doleva

„Když jdu po ulici, neonacistu hned poznám podle toho, jak se na mě podívá. Oba hned víme, o co jde,“ upřesňuje Jana způsob vzájemného poznávání se. Radou vnějších znaků se obě skupiny příliš ne-

liší a pro obyčejného člověka nebývá snadné je rozeznat. Subkultura nerasistických skinheads je v České republice pozorností médií v podstatě nedotčená. Početné pravděpodobně dohání rasistickou odnož, nepořádá však demonstrace, na koncertech místo hajlování předešlým tančí a nesnaží se proniknout do politiky a médií. Kromě příklonu k extrémní pravici si hnutí skinheads našlo také cestu k levici,

výjimkou není skinhead-komunist. Co však do jisté míry všechny odnože skinheads spojuje, je nelihost k hnutí hippies, vůči kterému se už od šedesátých let vymezují, a také odpor k tvrdým drogám.

Od černých skinheads po boj za bílou rasu

Na počátcích hnutí převažovala

zábava nad politikou. Teprve postupem času se ze skinheads stala skupina mnoha paradoxů. Vidět skinheada černé barvy pleti by dnes asi spoustu lidí zaskočilo, dříve to však nic výjimečného nebylo.

„Přistěhoval jsem se do Anglie v roce 1960. Tehdy bývalo hodně černých skinheadů. Ale nikdy proti bílým skinům nebojovali. Lidé si chodili na koncerty jenom zatančit,“ přibližuje počátky skinheads v Anglii, kde celé hnutí vzniklo, hudebník Laurel Atkien.

Není snadné vystopovat okamžik, kdy se z původně nerasistického a apolitického hnutí odštěpila militantní neonacistická větev.

Hudba, stěžejní základ skinheadského hnutí, sehrála nepochybně zásadní roli i zde. Koncem sedmdesátých let získávala stále větší oblibu původně punková kapela Skrewdriver. Rasistické názory se v textech začaly objevovat pozvolna, netrvalo však dlouho a zazněly naplno. Přelom sedmdesátých let byl dobou ekonomické krize a silícího přílivu imigrantů. Charizmatičtý zpěvák Ian Stuart Donaldson dal částí mladých skinheadů jasně odpovědi na otázky, o kterých se dříve nemluvalo. Atraktivní průrazné songy ve spojení s jasnými texty plnými brutálního násilí vyprovokovaly radikalizaci. Založil organizaci Blood & Honour, která svou existenci postavila na pořádání koncertů, brutálním pouličním násilím, přípravě a realizaci teroristických akcí, a získal pro ni po celém světě tisíce příznivců.

To byla doba, kdy se řada skinheads probrala a začala se proti těmto tendencím jasně vymezovat. Cesta pro celosvětový nástup neonacistických skinheads však již byla nenávratně otevřena.

JAROSLAV VALÚCH

Jeden svět v Brně

Filmy – Dokument Al-Džazíra – jiný úhel pohledu přináší ojedinělý pohled do mediálního zákulisí války v Iráku a na práci i názory reportérů nejpopulárnějšího zpravodajského kanálu v arabském světě, televizní stanice al-Džazíra, kterou americký prezident George Bush označil za hlásnou troubu Usámy bin Ládina. (Kino Art, 1. 5., 17.30)

Veřejné debaty – V rámci doprovodného programu proběhnou dvě veřejné debaty. Aktuální otázky životního prostředí budou předmětem diskuse Ekologického právního servisu 3. května v klubu Krmítko na Fakultě sociálních studií MU. Další debatu připravuje na 4. května v Café 99 (Údolní ulice, Brno) sdružení Berkat, které se angažuje u Afghánistánu.

Jeden svět v Brně promítne více než třicítku filmů

Šestatřicet filmů se představí v Brně na letošním ročníku festivalu Jeden svět, který do tohoto města zavítá již po šesté. Brno se tak stane jedním ze čtrnácti míst republiky, kam osmidenní festival s tematikou lidských práv zavítá.

„V Brně festival začne osmadvacátého dubna a potrvá do čtvrtka pátého května,“ upřesnila organizátorka brněnské části festivalu Šárka Syslová. Promítat se bude na dvou scénách – v kině ART a v Divadle 7 a půl. Záštitu nad festivalem převzal primátor Brna Richard Svoboda a jihomoravský hejtmán Stanislav Juránek. „Problematika lidských práv mě vždycky zajímala. Myslím si, že je důležité upozorňovat na to, že ne všude na světě panují dobré vztahy mezi lidmi. Je třeba mluvit o tom, co je bezpráví,“ míní Juránek.

Přehledka bude letos rozdělena do sedmi kategorií podle zaměření

filmů. První sekce s názvem Ženským hlasem vypovídá především o postavení žen a o ženských právech.

Další kategorií budou filmy o zákeřné nemoci AIDS. Největším počtem filmů bude v Brně zastoupena kategorie Máte právo vědět. „Filmy v této sekci se nebudou točit striktně okolo jednoho tématu, ale upozorní na to, co by lidem nemělo uniknout a o co by se měli zajímat. K vidění bude například dokument o televizní stanici Al-Džazíra nebo o geneticky upravených potravinách,“ upřesnila Syslová.

Poprvé budou moci Brňané zhlédnout filmy o severokorejské diktatuře v sekci s názvem Severní Korea: Na věčné časy? Snímky o lidech, kteří hledají svou identitu či se liší od většinové společnosti svým postojem, zařadili organizátoři do kategorie Generation next. Právo na tradici. Tak se jmenuje

PROMÍTÁNÍ V BRNĚ. Organizátoři chtějí nalákat diváky na atraktivní filmy i zajímavé debaty. FOTO: ARCHIV JEDEN SVĚT

další filmová sekce, kde mohou diváci vidět filmy o lidech, kteří chtějí žít tradičním životem a snaží se vzdorovat tlaku moderní civilizace. Speciální kategorií budou na brněnském festivalu zastoupeny filmy o Iráku.

Na Jeden svět chtějí organizátoři

přilákat diváky i prostřednictvím různých doprovodných akcí. „Největším lákadlem bude výstava fotografií Jana Šibíka. Půjde o válečné fotografie ze sedmi zemí světa. V kině ART zase vystaví své černobílé snímky z Afghánistánu dokumentaristka Iva Zimová. V Moravské zemské knihovně budou k vidění fotografie několika autorů, které ukazují obnovu knihovny v Groznmě.“

Loni přišly na Jeden svět do brněnských kin přibližně čtyři tisíce diváků. „Doufám, že letošní návštěvnost bude ještě vyšší. Těžko se to však odhaduje. Myslím si, že jedním z nejatraktivnějších filmů pro diváky bude snímek Být skinheadem, v němž příslušníci tohoto hnutí popisují, co jim skinheadský život přináší,“ dodává Syslová.

JANA JANDOVÁ
Autorka je redaktorkou MF DNES

Stejně věci vidíme každý trochu jinak,

řeká Jarmila Kuchárová, jedna z členek festivalové poroty Rudolfa Vrby

Jarmila Kuchárová, terénní sociální pracovníce společnosti Člověk v tísni, je jednou z členek poroty Rudolfa Vrby, která bude rozhodovat o udělení ceny v kategorii Máte právo vědět.

Sedmačtyřicetiletá Jarmila Kuchárová pracuje v Chomutově jako terénní sociální pracovníce již druhým rokem.

Při své práci usiluje Kuchárová o zlepšení životní situace a o integraci Romů z místní komunity.

„Než jsem začala pracovat pro Člověka v tísni, dělala jsem poradkyni na obvodním úřadě v Chomutově. Nynější práce mě baví. Myslím, že je třeba, aby v terénu bylo co nejvíce našich lidí. Máme větší důvěru a také pro majoritu je to dobrý signál, že svou situaci chceme řešit,“ říká

Jarmila Kuchárová, která přijede do Prahy na festival Jeden svět.

V porotě se sejdou významné osobnosti

Porota Rudolfa Vrby nese jméno muže, kterému se v roce 1944 jako jednomu z mála podařilo uprchnout z koncentračního tábora v Osvětimi. Po útěku sepsal svědectví o situaci v táboře a bojoval v partyzánském oddílu. Po válce svědčil u soudů s nacistickými zločinci, psal a přednášel o holocaustu.

Porotu Rudolfa Vrby záměrně netvoří profesionální filmaři, ale lidé, kteří buď zažili porušování lidských práv na vlastní kůži, nebo se významně angažují v boji za jejich ochranu.

Spolu s terénní sociální pracovníci v ní zasednou mimo jiné zakladatel zakázaného hnutí na obranu lidských práv Viasna Ales Bialacki z Běloruska nebo ředitelka Komise pro ochranu práv zaměstnanců v ropném průmyslu Mirvari Gehramanliová z Ázerbájdžánu.

Dalším členem této poroty bude také Moldavan Gheorghe Briceag, držitel ceny Homo Homini za rok 2004.

Spolu s nimi bude filmy posuzovat také ukrajinská aktivistka, která pracuje s lidmi postiženými HIV/AIDS Hanna Chodasová.

Soutěží sedmnáct dokumentů

Kategorie Máte právo vědět před-

staví dokumentární filmy, které upozorňují na neznámá nebo zamlčovaná témata z oblasti lidských práv nebo současných globálních problémů.

V letošním roce je do kategorie zařazeno sedmnáct dokumentárních snímků. O udělení ceny v této kategorii rozhodne jako v minulých letech zmiňovaná porota Rudolfa Vrby.

„Nabídka členství v porotě pro mě byla velkým překvapením a zároveň i poctou. Očekávám, že se setkám s mnoha zajímavými osobnostmi. Zajímají mě názory jiných lidí, jak se kdo dívá na stejnou věc. Často ji totiž vidíme každý trochu jinak,“ shrnuje svá očekávání členka poroty.

VÁCLAV ZEMAN

Člověk v tísni
– společnost při ČT, o. p. s.,
Sokolská 18, 120 00, Praha 2.
www.infoservis.net, mail@infoservis.net.

Tato příloha vychází v rámci Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, www.jedensvet.cz.
Tato příloha je připravena spol. Člověk v tísni.

MF DNES neodpovídá za obsah přílohy a za články v ní. Převzetí jakékoliv části obsahu této přílohy bez předchozího souhlasu společnosti Člověk v tísni není dovoleno.

Redakce: Karla Štěpánková, Jan Pavelka, Adéla Pospíchalová, Lucie Dorůžková, Václav Zeman (ČVt)
Editor: Martin Rumler (MF DNES)